

să deservească astfel vizitatorii veniți în mod special pentru acest lucru. Marea majoritate a acestor colecții reprezintă materialul documentar publicat și se păstrează pentru studiu și comparație.

Cît despre construcția localului, și înzestrarea cu lumină, ventilație, căldură etc., considerăm că în ceea ce privește structura muzeelor de istorie naturală, s-a ajuns de la o arhitectură proprie, astfel că, potrivit sumelor alocate pentru construcție, ele pot fi clădite în mod special. Amenajarea clădirilor vechi este mult costisitoare, dar pentru crearea unor astfel de muzee nu trebuie să se renunțe la nici un fel de clădire. Faza de început în etapa actuală de culturalizare, ne obligă să deschidem și să întreținem aceste colecții, cu ceea ce avem, rămînînd pentru o etapă mai îndepărtată pretențiile unor clădiri perfecte, corespunzătoare din toate punctele de vedere scopului cultural-științific pe care trebuie să-l joace muzeele.

NORME ȘTIINȚIFICE DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A MUZEELOR DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE

În perioada de construire a socialismului în țara noastră muzeele de istorie și etnografie, alături de toate celelalte categorii de muzee, trebuie să contribuie la revoluția culturală prin educarea și culturalizarea maselor. Rolul lor principal este de a răspîndi știința și cultura în masă, ajutînd prin organizarea de expoziții la formarea unei concepții științifice despre dezvoltarea societății omenesti de pe teritoriul patriei noastre sau din regiunea și raionul în care își duc activitatea muzeul respectiv.

Din acest punct de vedere, în elaborarea normelor de organizare științifică a muzeelor, trebuie să se pună accentul pe activitatea de expunere, căci, după cum spune cercetătoarea sovietică A. I. Mihailovskaia, „fără expoziție, muzeul își pierde specificul său real și se transformă în depozit, deși toate colecțiile sînt prelucrate în mod științific și sistematic”.

La rîndul ei, activitatea de expunere trebuie să fie în strînsă legătură cu activitatea științifică, de studiere a materialului istoric și etnografic din regiunea respectivă de către personalul științific.

Activitatea de cercetare a personalului științific din muzeele de istorie și etnografie de toate categoriile trebuie planificată just, în funcție de specificul local, de către instituțiile și organizațiile centrale de masă de care depind muzeele, și *legată* de planul general de cercetări istorice și etnografice pe țară al Academiei R.P.R.

Paralel cu activitatea de expunere și de cercetare, o deosebită atenție trebuie acordată de către muzee și forurile lor tutelare îmbogățirii, ținerii evidenței științifice, conservării și restaurării colecțiilor de muzeu.

În lumina acestor principii de bază trebuie să aibă loc elaborarea normelor științifice pentru înființarea, clasificarea și funcționarea muzeelor de istorie și etnografie.

Înainte însă de a trece la prezentarea acestor norme, este necesar să se arate ceea ce se înțelege printr-un muzeu de istorie sau de etnografie, pentru a preciza clar sfera de activitate a muzeelor de acest fel.

Muzeele de istorie sînt acele instituții cu caracter cultural-educativ care prezintă dezvoltarea societății omenesti din orînduirea comunei primitive și pînă astăzi, ținînd seama de specificul local și de teritoriul pe care-și desfășoară activitatea. La baza organizării expozițiilor muzeelor istorice trebuie să stea prezentarea modurilor de producție și a suprastructurii fiecărei orînduiri sociale, aceasta făcîndu-se în primul rînd cu ajutorul diferitelor piese muzeale caracteristice pentru fiecare orînduire în parte.

Muzeele etnografice prezintă modul de viață, cultura materială și spirituală a poporului nostru și a minorităților naționale, în evoluția lor, în același timp scoțîndu-se în evidență legăturile care au existat de-a lungul veacurilor și influențele reciproce exercitate. La aceste muzee expunerea se face după orînduiri sau după capitole etnografice.

INFIINȚARE. Potrivit decretului de organizare și funcționare a muzeelor, muzeele de istorie și etnografie, ca și toate celelalte muzee, se înființează sau se desființează din ini-

țiativa institutelor centrale de stat sau a organizațiilor de masă sau la propunerea secțiilor culturale ale sfaturilor populare regionale și cu avizul instituțiilor centrale de stat sau organizației de masă, cărora muzeul le este subordonat. Un decret ce se va da într-un viitor apropiat va fixa acest punct în chip precis.

CLASIFICAREA. Muzeele istorice sau etnografice ca și celelalte muzee se clasifică după tip și specificul colecțiilor (profil). După tip și din punct de vedere al sferei lor de activitate se deosebesc : muzee republicane, interregionale, regionale, raionale, orașenești și comunale.

Muzeele de istorie de importanță republicană prezintă istoria țării sau a unei părți însemnate a ei din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi, fără să se piardă din vedere prezentarea legăturilor cu țările vecine.

Muzeele care privesc mai multe regiuni prezintă istoria acestei porțiuni de teritoriu din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi, încadrată în istoria țării.

Muzeele regionale și raionale de istorie prezintă istoria regiunii sau a raionului, scoțîndu-se în evidență specificul local.

Muzeele orașenești de istorie prezintă dezvoltarea istorică a orașului respectiv, iar cele comunale istoricul comunei sau al unui grup de comune.

Muzeele de istorie pot avea și profile speciale, după specificul colecțiilor, ca de exemplu : istorie militară, istoricul relațiilor romîno-ruse, istoricul mișcărilor muncitorești sau o altă epocă importantă din punct de vedere istoric, încadrarea lor în tipuri făcîndu-se după normele HCM nr. 1819/1955.

La rîndul lor muzeele etnografice pot fi republicane, interregionale, regionale, raionale și comunale.

Muzeele etnografice republicane prezintă modul de viață, cultura materială și spirituală a poporului nostru și a minorităților naționale, scoțîndu-se în evidență specificul local și arătîndu-se legăturile cu popoarele vecine. De asemenea, aceste muzee trebuie să expună în secții speciale, pe baza materialului existent în țara noastră, cultura materială și spirituală atît a popoarelor celor mai înaintate cît și a popoarelor primitive.

Muzeele etnografice cuprinzînd mai multe regiuni prezintă etnografia acelor regiuni în cadrul etnografiei țării.

Muzeele etnografice regionale și raionale prezintă, cu materiale etnografice, specificul local al regiunii sau raionului.

În afară de categoriile de muzee istorice și etnografice amintite, mai sînt case și muzee memoriale.

Casele memoriale sînt instituții cu caracter muzeal care prezintă în primul rînd, cu materiale originale, mediul în care a trăit sau a lucrat viața întregă sau o perioadă a ei unul dintre oamenii de știință, artă, literatură sau figuri revoluționare din istoria țării.

Muzeele memoriale prezintă cu diferite exponate muzeistice viața întregă pe etape a uneia dintre personalitățile arătate mai sus, putînd fi organizate și în clădiri care au avut legătură cu aceste personalități.

FUNCȚIONARE. Pentru buna funcționare a muzeelor de istorie și etnografie, ținîndu-se seama de clasificarea lor pe tipuri, forurile tutelare trebuie să le asigure baza materială de dezvoltare și schema necesară.

În ceea ce privește baza materială de dezvoltare, trebuie să se prevadă : clădire adecvată cu mobilierul specific pentru expunere, depozitare, conservare și restaurare, bibliotecă și planotecă, laborator fotografic, cabinete de studii pentru personalul științific, sală de conferințe și de comunicări cu aparatura necesară, sală de conferințe, săli de expoziție temporară și sală pentru serviciul administrativ, un buget în care să se prevadă pe lîngă fondurile de virament și fonduri de plan-casă pentru achiziționarea de piese de muzeu, precum și fond nescris pentru plata colaboratorilor externi.

De asemenea, în funcție de tipul muzeului, bugetul muzeelor de istorie și etnografie va cuprinde și fonduri pentru asigurarea cercetărilor științifice, care vor fi prevăzute la art. 5.

Forurile tutelare, instituțiile centrale și organizațiile de masă, de care depind muzeele, vor asigura muzeelor material de aparatură tehnică necesară de import.

La întocmirea proiectelor pentru clădirile muzeelor se va avea în vedere normativul C.S.A.C. din 1955, urmînd ca tema și sarcina de proiectare să fie analizate în comisii speciale, formate din delegați ai muzeelor respective, ai forurilor tutelare și ai Ministerului Învățămîntului și Culturii. În cazul în care un muzeu se înființează într-o clădire declarată monument de arhitectură se va avea în vedere să nu se modifice totuși localurile decît la minimum și numai cu autorizația expresă a C.S.A.C. În acest sens se va consulta și broșura intitulată : „Normativ pentru proiectarea muzeelor de știință și de artă”, publicată de C.S.A.C., nr. 129—55, Ed. de stat pentru arhitectură și construcții, București, 1955.

Pentru ducerea la bun sfîrșit a sarcinilor ce le revin, muzeele de istorie sau etnografie trebuie să aibă personal științific, tehnic, administrativ și de pază, a cărui încadrare și transferare se face cu respectarea prevederilor codului muncii, a dispozițiilor decretului de organizare și de funcționare a muzeelor și a instrucțiunilor de aplicare a HCM. nr. 1819/1955.

De asemenea, pentru buna selecționare a cadrelor științifice ale muzeelor, numirea sau schimbarea acestora trebuie să se facă numai cu avizul Ministerului Învățămîntului și Culturii sau al instituțiilor centrale de stat, sau al organizației de masă de care depind muzeele respective. În cadrul Academiei R.P.R., numirile se fac și prin concurs.

Sarcinile personalului științific al muzeelor sînt conforme cu indicatorul de calificare aprobat prin instrucțiunile de aplicare HCM nr. 1819/1955.

Pentru perfecționarea cadrelor științifice și tehnice ale muzeelor de istorie și etnografie, Ministerul Învățămîntului și Culturii organizează cursuri speciale de consfătuire. La organizarea acestor cursuri și consfătuiri trebuie să-și dea concursul și Academia R. P. R. prin specialiștii săi.

Și celelalte instituții centrale și organizații de masă de care depind muzeele pot planifica cursuri pentru perfecționarea cadrelor de specialitate ale muzeelor respective cu avizul Ministerului Învățămîntului și Culturii.

Potrivit proiectului de regulament de organizare și funcționare a muzeelor, pe lângă muzeele de istorie sau etnografie trebuie să funcționeze următoarele colective : Consiliul științific, colectivul de amatori și rețeaua de corespondenți voluntari. În afară de acestea, pe lângă muzeele regionale funcționează colective științifice regionale de îndrumare a muzeelor din regiunea respectivă și comisii de evaluare.

Tot în acest capitol trebuie încadrate formele de activitate ale muzeelor. Acestea sînt comune tuturor muzeelor deși prezintă caracteristici deosebite după profilul muzeelor.

Formele de activitate comune tuturor muzeelor sînt următoarele : activitatea cultural-educativă, ținerea evidenței științifice, creșterea colecțiilor muzeale, conservarea și restaurarea colecțiilor de muzeu și activitatea de cercetare științifică. Pentru muzeele de istorie sau etnografie notele specifice ale formelor de activitate sînt următoarele :

1. **Activitatea cultural-educativă.** În cadrul acestei activități trebuie desfășurate următoarele acțiuni :

a. Organizarea expoziției permanente în care să se reflecte legile obiective de dezvoltare ale societății în diferitele ei orînduiri, precum și specificul culturii materiale și a suprastructurii poporului român și ale minorităților naționale.

b. Expoziții temporare în localul propriu sau în alte localuri, sau expoziții volante care se deplasează după un plan anume în diferitele localități ale țării, regiunii sau raionului, cu precădere în centrele muncitorești și localitățile rurale. Acest din urmă fel de expoziție va trata teme legate de acțiunea de combatere a neștiinței, superstițiilor, misticismului, de combaterea naționalismului burghez, precum și de realizările regimului de democrație populară.

În organizarea expoziției permanente sau temporare, muzeele de istorie sau etnografie trebuie să țină seama de îndrumările tematice ale instituțiilor tutelare după ultimele rezultate științifice obținute în domeniile respective în țara noastră.

După ce tematica este aprobată de către instituțiile centrale sau organizațiile de masă de care depind, muzeele acestea își întocmesc planul de achiziții și de cercetări, și apoi planul grafic.

c. Popularizarea muzeelor și a colecțiilor muzeale care trebuie făcută prin : afișe, panouri, invitații tipărite, diafilme, organizarea de vizite colective la muzeu, pliante,

ghiduri, cataloage, cărți poștale cu aspecte din muzeu sau cu reproducerea pieselor mai importante, conferințe cu subiecte legate de specificul și activitatea muzeelor respective, cu rulare de filme documentare, organizarea de cercuri de studii pe lângă muzee sau de cabinete didactice, consultații pentru problemele de specialitate legate de specificul muzeului respectiv, precum și articole în presă și radio.

2. Ținerea evidenței științifice și creșterea colecțiilor muzeale. Pentru aceasta trebuie inventariate toate piesele muzeului în registrul inventar științific, și să se întocmească pentru fiecare din ele o fișă științifică de obiect conform tipurilor aprobate.

Marcarea pieselor colectate de pe teren sau achiziționarea trebuie să se facă imediat după intrarea lor în muzeu.

Este util ca muzeele regionale și raionale de istorie sau etnografie să aibă o evidență a colecțiilor muzeale chiar a celor particulare de pe teritoriul în care-și desfășoară activitatea.

Mutarea sau folosirea în alt scop a colecțiilor și a utilajului muzeelor de istorie și etnografie, precum și comasarea colecțiilor acestor muzee, se poate face numai potrivit decretului ce se va publica într-un viitor apropiat.

De asemenea, schimbul cu alte țări a exponatelor muzeale în domeniul arheologiei, istoriei și etnografiei nu se poate face decât în conformitate cu prevederile aceluiași decret.

În ceea ce privește creșterea colecțiilor, muzeele de istorie sau etnografie își îmbogățesc colecțiile prin cercetări pe teren, efectuate de personalul științific, donații sau achiziții de la particulari pe baza actelor de cumpărare-vînzare și a plăților în numerar, precum și prin preluarea pieselor arheologice descoperite cu prilejul săpăturilor și repartizate muzeelor de către Academia R.P.R. și Ministerul Învățămîntului și Culturii, după studierea lor.

3. Conservarea și restaurarea colecțiilor muzeelor. Muzeele de istorie sau etnografie, indiferent de subordonarea lor, trebuie să ducă o continuă muncă pentru conservarea și restaurarea colecțiilor.

Conservarea trebuie avută în vedere în sălile de expoziție permanente sau temporare, cît și în depozitul științific, luîndu-se măsuri pentru asigurarea unei temperaturi constante. Pentru asigurarea unei bune conservări a colecțiilor, muzeele de istorie sau etnografie trebuie să efectueze periodic controlul conservării colecțiilor.

În afară de aceasta, vor trebui luate măsuri de condiționarea aerului și de asigurarea colecțiilor contra incendiilor (instalații ignifuge și corpuri de pompieri).

Atît în sălile de expoziție permanente cît și în cele temporare se va asigura paza atît ziua cît și noaptea.

În prevederea corpului de supraveghere și pază se va proceda conform prevederilor HCM nr. 1819/1955 a instrucțiunilor de aplicare a acestor hotărîri.

Depozitele științifice ale muzeelor trebuie organizate pe secții, după natura materialelor, în săli speciale dinafara sălilor de expoziție permanentă sau temporară. Ele vor avea fișier special, organizat topografic și cronologic.

Pentru efectuarea lucrărilor de conservare și restaurare a pieselor muzeale, muzeele de istorie sau etnografie trebuie să organizeze laboratoare și ateliere de restaurare, după specificul colecțiilor și natura lucrărilor (lemn, țesături, documente, ceramică, metale etc.).

Pe lângă aceste lucrări, în muzeele de importanță republicană sau interregională se va asigura efectuarea diverselor analize chimice (metale, soluri).

Laboratoarele și atelierile de restaurare trebuie să fie organizate în săli speciale. Pentru buna lor funcționare muzeele de istorie și etnografie trebuie să fie utilizate potrivit cu natura lucrărilor de executat, cu aparatul și materialele chimice necesare prin grija forurilor tutelare.

La efectuarea lucrărilor de restaurare pentru fiecare piesă etnografică în parte, este necesar să se întocmească cîte o fișă de restaurare, care va fi anexată la fișa piesei respective. Acest lucru este necesar pentru cunoașterea etapelor restaurării și a tehnicii folosite.

4. Cercetări științifice. Muzeele de istorie și etnografie își întocmesc anual un plan de cercetări științifice pe care-l înaintează spre aprobare instituțiilor centrale sau organi-

zațiilor de masă cărora le sînt subordonate. Acestea, la rîndul lor, centralizează planurile de cercetări științifice ale muzeelor de istorie sau etnografie, le discută cu institutele de specialitate ale Academiei R.P.R. și apoi le aprobă.

Controlul efectuării lucrărilor din planurile de cercetări științifice a muzeelor de istorie sau etnografie trebuie să se efectueze de către organele de specialitate ale instituțiilor centrale sau organizațiilor de masă de care depind muzeele, care vor cere la nevoie sprijinul specialiștilor Academiei R.P.R.

Conform planului de cercetări științifice, muzeele de istorie sau etnografie organizează cercetări pe teren și la muzeu cu scopul de a se cunoaște specificul teritoriului respectiv și de a se colecta piesele necesare expoziției, precum și pentru valorificarea științifică a pieselor de colecții.

Muzeele de istorie, prin personalul științific, întreprind atît cercetări pe teren, sub formă de cercetări de suprafață, sondaje și săpături, sondajele și săpăturile efectuîndu-se numai cu aprobarea Academiei R.P.R., cît și cercetări de arhivă și în biblioteci, pentru studierea dezvoltării societății omenești de pe teritoriul respectiv, din vremea orînduirii comunei primitive și pînă în zilele noastre.

În cadrul cercetărilor științifice organizate de muzeele de istorie se va acorda o deosebită atenție studierii mișcărilor revoluționare, precum și cercetării mișcărilor muncitorești și a prefacerilor revoluționare obținute în anii de democrație populară în diversele regiuni ale țării noastre.

Muzeele etnografice, prin personalul lor științific, în colaborare cu institutele de specialitate ale Academiei R. P. R. întreprind cercetări pe teren pentru cunoașterea specificului modului de viață, culturii materiale și a suprastructurii poporului român și a minorităților naționale din diversele regiuni ale țării. De asemenea se vor întreprinde cercetări de arhive și în biblioteci cu scopul de a se strînge documentarea necesară.

Piesele colectate cu prilejul acestor cercetări de către muzeele de istorie sau etnografie vor fi prelucrate în muzee de către personalul științific, pe de o parte pentru folosirea lor în expoziție, iar pe de altă parte pentru valorificarea lor prin conferințe, referate, comunicări și studii în publicațiile de specialitate editate de către Academia R.P.R., Ministerul Învățămîntului și Culturii sau direct de muzee.